

Inhoud

DEEL 1 – In Afrika besta ik niet (Herfst)	9
1 De doodstraf	11
2 Billy Joel & Fresku	21
3 Trut	37
4 Van wie is dit kind?	53
DEEL 2 – Oyinbo (Winter)	63
5 Code rood	65
6 Oma Afrika	79
7 Iwi	97
DEEL 3 – Witte-mensen-sambal & Andrélon (Lente)	105
8 Satijnen kussensloop	107
9 Hibiscusthee	122
10 Twostep	133
11 Fuck de bijbel	137
12 Grote speler	150
DEEL 4 – Geen handleiding (Zomer)	155
13 Fufu egusi	157
14 Kito	164

15	Grindr en conversietherapie	179
16	Community center	187
17	Girlfriend / Bride price	193
DEEL 5 – Celebration of life (Een jaar later)		213
18	Late Madam Aituariagbon Patience	215
19	Black Pride	232
Dankwoord		238

boi

AAVE (of vs) / bɔɪ /

zelfstandig naamwoord • de • bois/boiz

een term die wordt gebruikt door o.a. masculiene transgender en/of non-binaire personen en masculiene lesbiennes om hun identiteit uit te drukken. Het woord 'boi' ontstond aan het einde van de twintigste eeuw en komt uit het African American Vernacular English, een taalvariant die binnen Zwarte gemeenschappen in de Verenigde Staten wordt gesproken. 'Boi', als variant op het Engelse woord 'boy', is een term die witte, westerse noties van mannelijkheid bevraagt en uitdaagt.

DEEL 1

In Afrika besta ik niet

Herfst

De doodstraf

‘Misschien ben ik helemaal niet wat zij van mij verwachten.’

Mijn vader kijkt me niet aan terwijl ik mijn zorgen uit. Zijn grote vingers schuiven onhandig over zijn telefoon, die met man en macht wordt vastgehouden door zijn oude, zwartleren *bookcase*-hoesje. De hoes staat bol van de pasjes en oude bonnetjes, waardoor de magnetische sluiting het bijna begeeft.

‘Nee, ze weten het wel,’ zegt hij na een korte stilte, een beetje afwezig.

‘Wat weten ze dan?’

‘Ze weten wel... waar je mee bezig bent. Of eh, wie je bent.’ Zijn stem wiebelt. Hij kijkt nog steeds niet naar me maar ik voel zijn ongemak. Hij vindt het niet prettig als ik hem vragen stel, hij heeft nooit goed geweten wat hij daarmee aan moet. Alsof elke vraag een valstrik is waar hij met open ogen in zal trappen. Nu hij mijn vraag probeert te beantwoorden, struikelt hij meer dan gewoonlijk over zijn typische, nietszeggende woorden. Mijn vader is de koning van vage antwoorden, maar aan mij heeft hij nu echt de verkeerde.

‘Wat vinden ze daar dan van?’

‘Niets,’ zegt hij, ‘ik heb ze alles al uitgelegd.’ Ik trek mijn wenkbrauw op en kijk naar de muur. Daar hangen fotolijsten met prints van golfballen erin: voorbeeldprints die bij aankoop

al in de lijst zaten, die je hoort te vervangen met je eigen materiaal. Mijn vader heeft het gewoon zo gelaten, ter decoratie van zijn woonkamer. Eigenlijk is het een vreemde vent.

‘Oduna weet het, hij was bevriend met jou op Facebook. Hij heeft het gezien,’ vervolgt mijn vader. Ik knik en denk terug aan de tijd waarin ik mijn halfbroer, die in Nigeria woont en die ik nog nooit in levenden lijve gezien heb, sporadisch sprak via Facebook Messenger. Op zijn profielfoto hurkte hij voor een muur, met op zijn hoofd een gigantische zonnebril die bijna de helft van zijn gezicht bedekte. Zijn profielnaam was ‘Eddyboy’, wat ik nooit begreep omdat het in de verste verte niet leek op ‘Oduna’.

Toen ik veertien was, had ik een zoetsappige foto van mij en mijn vriendinnetje op Facebook gezet. We keken lachend in de camera, met onze hoofden dicht bij elkaar. Er zat een vreselijke, huidverblekende filter over de foto heen waardoor het leek alsof we licht gaven. De post kreeg veel likes en hartjes in de comments, maar in mijn inbox kreeg ik van Eddyboy met de grote zonnebril de wind van voren. Als vrouw een relatie met een vrouw? Hoe durfde ik de familie zo te schande te maken? Hij vond dat ik me moest herpakken, dat ik terug moest keren naar het rechte pad. Naar een heterobestaan. En ik moest als de wiedeweerga trouwen met een man. Hij vergat daarbij dat ik pas veertien was. Hij zou voor me bidden, zei hij, maar dat wilde ik helemaal niet. Oduna was voor mij niet veel meer dan een vreemde man op Facebook. Een vreemde man met wie ik toevallig een vader deelde. Ik verwijderde hem uit mijn vriendenlijst en daarmee uit mijn leven.

Nu zit ik hier, bij mijn vader op de bank, omdat ik een maand geleden vliegtickets heb gekocht om naar Oduna's bruiloft te

kunnen gaan. Het is oktober 2022, en volgend jaar vlieg ik voor het eerst in mijn leven naar Nigeria. Mijn vader zal er een maand blijven. Ik zeven dagen. Langer durf ik niet.

Sinds ik die tickets kocht, doemt er elke dag een nieuw ramp-scenario op in mijn hoofd. Op het vliegveld houden ze me tegen, intimideren en bedreigen ze me als ze de X in mijn paspoort zien staan. Mijn familie, die ik ook voor het eerst ga ontmoeten, ziet mijn platte borstkas met grote littekens en wijst me vol walging de deur. Om me uit te lachen als de deur eenmaal achter me dicht is geslagen en ik op straat sta. Op straat zien ze aan me dat ik queer ben en schelden ze me helemaal verrot. Of ze slaan me in elkaar. Ze schoppen me bewusteloos en dan ben ik voor de rest van mijn leven een kasplantje. Op de zwartste dagen denk ik zelfs aan de dood. Ik zie mijn levenloze lichaam op straat liggen. Mijn kleren aan flarden, mijn lichaam stil, mijn ogen dicht.

‘Het lijkt me wel gevaarlijk in Nigeria. Voor mij, zeg maar,’ zeg ik zacht tegen papa. Hij kijkt op van zijn telefoon en schudt zijn hoofd. ‘Je bent daar alleen en niet met een vriendinnetje waar je op straat mee staat te zoenen. En ik ben bij je, dus dan blijven mensen wel uit de buurt.’

Hij weet niet dat ik in mijn hoofd al minstens drie keer vermoord ben. De angst heeft zich diep in mijn lichaam genesteld, hoe irreëel ook. Papa’s onverschilligheid helpt me niet dus ik verander van onderwerp.

‘Hoe gaat het eigenlijk met oma?’

‘Ze is nog steeds ziek.’

Mijn oma, de moeder van mijn vader, heeft anderhalf jaar geleden een beroerte gehad. Sindsdien heeft ze moeite met praten en is ze moeilijk verstaanbaar. Ze kan nog maar weinig zelf en

zelfs lopen lukt haar niet altijd even goed meer. Na het bericht over oma's beroerte anderhalf jaar geleden, realiseerde ik me pas dat ik haar helemaal niet ken. Ik kan me de laatste keer dat ik haar telefonisch sprak niet eens meer herinneren, en door mij werd er al nooit zoveel gesproken tijdens die telefoontjes. Ik weet niet meer hoe ze klinkt. Ik heb nooit geweten hoe ze ruikt. Ik weet niet of ze snoepjes in huis heeft of een tinnen koektrommel. Ik weet niet of ze een strenge oma is, of zacht. Hoe ze was als moeder voor mijn vader. Ik weet niet of ze verhalen vertelde, of juist zweeg. Toen ze ziek werd, overviel me de angst dat ik daar misschien wel nooit achter zou komen. Dat ik misschien veel te laat ben. Maar toch: beter laat dan nooit, en daarom heb ik nu een reis naar Nigeria gepland.

Twee weken voordat oma ziek werd, had mijn vader haar de verrassing van haar leven gegeven: onaangekondigd zat hij ineens op het bankje voor haar huis. Hij was voor het eerst in Nigeria sinds hij voorgoed naar Europa vertrok, zo'n vijftientig jaar eerder. Ze herkende hem in eerste instantie niet eens. Toen ze eenmaal zag dat het haar zoon was, sprong ze uit vreugde heen en weer en viel daarna op haar knieën. Ik denk om een god te bedanken, voor het terugbrengen van haar zoon. Mijn vader lachte uitbundig en ze omhelsden elkaar daarna met volle overgave. In *true Nigerian fashion* is het hele tafereel natuurlijk vastgelegd op een telefooncamera. Ik kijk de video nog geregeld terug. Het is het enige bewegende beeld dat ik van mijn oma heb.

‘Weten alle familieleden eigenlijk wel wie ik ben?’

Ik merk dat ik anticipeer op teleurstelling en koude reacties. Ik hoef heus geen overdreven warm welkom. Ik wil me geen attractie voelen maar ook geen wildvreemde. Deze mensen

zijn gewoon familie, al voelt dat nu misschien nog niet echt zo. Mijn vaders broers en zussen zijn net zo goed mijn ooms en tantes als Henri en Marike, de broer en zus van mijn witte, Nederlandse moeder, met wie ik wel opgegroeid ben. Maar zal het wel hetzelfde voelen?

‘Natuurlijk,’ zegt mijn vader. ‘Ze weten precies wie jij bent en zullen je meteen herkennen van alle foto’s. Ze waren verrast om te horen dat jij komt.’ Ik adem diep in. Ik heb geen idee wie ik zal ontmoeten en ik ga ook helemaal niemand herkennen. Alhoewel, misschien Oduna, als hij zijn veel te grote zonnebril draagt.

‘En je zus, Osamudiamen, staat al te springen om haar zusje te ontmoeten! Ik heb haar vast je nummer gegeven,’ zegt papa, inmiddels vrolijk. Ik schud lichtjes, bijna onzichtbaar, mijn hoofd. Bij het woord ‘zusje’ krijg ik kippenvel. In mijn vaders gigantische televisie kijk ik naar mijn spiegelbeeld. Mijn ogen glijden over mijn korte kapsel: krulletjes op de bovenkant en de zijkanten netjes opgeschoren in een strakke overloop. *Zusje*. Ik kijk naar mijn oorbel, een klein gouden ringetje, in mijn rechter oorlel. *Zusje*. Ik zie mijn torso, bedekt met een zwarte hoodie, maar met een zichtbaar platte borstkas daaronder. *Zusje*. Het woord blijft schuren. Natuurlijk ben ik minstens net zo nieuwsgierig naar mijn halfzus als zij waarschijnlijk naar mij, maar ik wil niet haar zusje zijn. Ik kan haar zusje niet zijn. En in de televisie zie ik geen zusje, ik zie mezelf: een jong mens. Een masculien mens, maar zeker geen man, met feminiene trekjes en rondingen. Ik zie geen *boy*, geen *girl*. Eerder een *boi*.

‘En oma? Zal zij me herkennen?’ vraag ik.

‘Ja, zeker als we je naam noemen. Die naam kent ze heel goed,’ zegt mijn vader glimlachend. Hij bedoelt mijn oude

naam. De naam die hij me ooit gaf, maar ik allang achter me heb gelaten. Die ik een aantal jaar geleden zelfs officieel heb laten wijzigen. Ik vrees dat ik er niet aan zal kunnen ontsnappen in Nigeria, het *deadnamen*.^{*} Ik durf daar vast niet uit te leggen dat ik mijn naam heb veranderd omdat mijn oude naam te vrouwelijk was en dat ik nu Nanoah heet omdat ik non-binair ben. Laat staan dat ik moet uitleggen wat non-binair is.

Mijn vaders glimlach maakt plaats voor een strak gezicht. ‘Ik vind het zo jammer dat oma nu ziek is. Ze had het zo leuk gevonden om je echt goed te leren kennen. Niemand had aan je mogen komen, je zou helemaal haar kindje zijn,’ zegt hij. Ik kijk naar mijn vaders gezicht. Hij is verzonken in zijn gedachten, waar oma nog kerngezond is. Ik wou dat ik daar ook heen kon, naar die alternatieve realiteit. En ik hoop dat hij gelijk heeft. Ik hoop dat ik daar helemaal haar kindje ben.

Ik ga niet vaak op reis. Ik blijf liever thuis met mijn kat, Robin, en mijn partner. Als ik wel op reis of vakantie ga, ben ik tot in de puntjes voorbereid. Ik doe uitgebreid onderzoek naar de plek die ik ga bezoeken. Ik boek ruim van tevoren mijn accommodatie, en kies dan vaak voor flexibele annuleringsvoorwaarden. Dat doe ik omdat ik in de maanden voorafgaand aan het vertrek minimaal twee keer per week het internet afzoek naar

* Een ‘deadname’ is de naam die iemand bij geboorte kreeg, of de naam die iemand vroeger gebruikte voordat die naam bewust is veranderd in een nieuwe naam. De term ‘deadname’ wordt vooral gebruikt in de context van transgender personen. Iemand ‘deadnamen’ is dus het gebruiken van de oude naam, wat als kwetsend kan worden ervaren.